

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu toetusmehhanism sisejulgeoleku valdkonnas perioodiks 2028-2034
(COM (2025) 542 final)**

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the Union support for internal security for the period from 2028 to 2034

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 29.09.2025

KOKi esitamise tähtpäev 19.11.2025

VV esitamise tähtpäev 27.11.2025

Peavastutaja: Siseministeerium

Kaasvastutajad: Rahandusministeerium, Riigikantselei (strateegiabüroo, JRKB), Justiits- ja Digiministeerium, Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTs § 152¹ lg 1 p 2)

Sisukokkuvõte

16. juulil 2025 tuli Euroopa Komisjon välja määruse ettepanekuga, millega luuakse liidu toetusmehhanism sisejulgeoleku valdkonnas perioodiks 2028-2034. EL rahastamine võimaldab tugevdada õiguskaitseasutuste suutlikkust võidelda terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastu nii internetis kui ka väljaspool seda.

Sisejulgeoleku fondide vahendite planeerimine ja kasutuselevõtt on kavandatud nn riigi plaani (national and regional partnership plan, lühidalt NRP) määruse COM(2025)565 reeglite kohaselt ning toimub jagatud juhtimine põhimõttel. Riigiplaani (NRP) määruse eesmärk on suurendada ELi rahastuse paindlikkust, lihtsustada fondide kasutamist,

vähendada halduskoormust ning tugevdada tulemuspõhisust ja selle kohta kujundab seisukohad Rahandusministeerium.

Sisejulgeoleku valdkonna indikatiivne eelarve 2028-2034 eelarveperioodiks on 6,8 miljardit eurot. Lisandub rände peadirektoraadi rahastus EL ametitele. Sisevaldkonna fondide jaotusvõttes on Euroopa Komisjon pakkunud suuremat koefitsienti idapiirile. Eesti rahastus siseturvalisuse fondidest kokku suureneks komisjoni esialgse ettepaneku kohaselt 0,8 miljardi euroni.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelvalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

EL eelarve toetus on kavandatud järgmiste eesmärkide elluviimiseks:

- (a) Liidu ja liikmesriikide suutlikkuse tugevdamine raske ja organiseeritud kuritegevuse ennetamisel ja tõkestamisel, sealhulgas võitlemisel terrorismi, vägivaldse äärmusluse, küberkuritegevuse, laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning hübriidohtude vastu. Samuti kodanike ja avaliku ruumi kaitsmisel rünnakute eest, sealhulgas uuenduslike meetodite ja uute tehnoloogiate abil;
- (b) liikmesriikide suutlikkuse suurendamine, tugevdades elutähtsate üksuste vastupanuvõimet vaenulike tegude vastu ning julgeolekuga seotud vahejuhtumite, riskide ja kriiside juhtimist, muu hulgas koostalitlusvõimeliste kriitilise side süsteemide abil;
- (c) teabevahetuse parandamine ja hõlbustamine pädevate asutuste ning asjakohaste liidu asutuste ja ametite vahel ning vajaduse korral ka kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja eraosapooltega;
- (d) operatiivse õiguskaitsealase koostöö parandamine ja tõhustamine, sealhulgas pädevate asutuste ühiste operatsioonide kaudu.

Mõju ja sihtrühm

Fondi eesmärgid ja asjakohased meetmed on seotud peamiselt „Siseturvalisuse arengukava 2021–2030“ (edaspidi STAK) elluviimisega. STAKi prioriteedid on turvalise elukeskkonna loomine, sh vägivalda vähendamine, sisejulgeoleku tagamine, sh võitlus organiseeritud kuritegevusega ja kriisiks valmisolek, kiire ja professionaalne abi, kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika, mis tagab Eesti arengu, ning arukas ja uuenduslik sisejulgeolek.

Eesti katsumuste peamised märksõnad hõlmavad enamikku sisejulgeolekufondi eesmärkidest: küberkuritegevus, rahapesu ja terrorismi rahastamine, terrorism ja radikaliseerumine, raske ja organiseeritud kuritegevus, uimastikaubandus, finantsuurimine, korruptsioon, kuritegeliku vara avastamine ja konfiskeerimine, inimkaubandus, laste (seksuaalne) väärkohtlemine ja ära kasutamine, kohtuekspertiisi suutlikkus, kriisiennetus, hädaolukorraks valmisolek, vastupidavus kriisi ajal ja küberrünnakute ning keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuuma- ja lõhkeainete (edaspidi CBRNE) tõrjumine. Probleemide lahendamiseks võetakse STAK kohaselt järgmisi meetmeid: info- ja sidetehnoloogia arendamine, nutikad ja uuenduslikud tehnoloogilised vahendid, suurem analüütiline suutlikkus, (operatiivne) koostöö ametiasutuste vahel ning parem riiklik suutlikkus, mis saavutatakse muu hulgas koolituse ja asjakohase varustuse soetamise kaudu. Märksõnad on ka ennetamine, varajane hoiatamine ja teadlikkuse suurendamine. Julgeolekuteemalised teadusuuringud on olulised, et töötada välja uuenduslikke meetodeid ja võtta kasutusele uut tehnoloogiat.

Kaasamine

Fondi seirekomisjoni koosseisu kuuluvad valdkonna partner- ja katusorganisatsioonid.